

ČAJ

Pro chvíle pohody

ÚNOR 2021

Časopis Autorů Jičínska

Lidská paměť je zvláštní.

Zachrání barevné obrazy tam,
kde skutečnost vzala za své a není
k nim ani ta fotografie. Každý
strom a každý haltýřek, roubenka
s plaňkovým plotem, všechno
se obtiskne a zanechá stopu.

*(Úryvek z prózy
Dírou v plotě do krajiny po babičce)*

Libuše ŠINDLEROVÁ

173

Vážení čtenáři,

v únorovém čísle se Vám jako host představí královéhradecká autorka **Libuše Šindlerová**. Svoji ochutnávku namíchala z tří ingrediencí, a to z povídkového souboru **„Rozpomněnky z cest,“** kočičího povídání **„Pár mňouků na úvod“** a sci-fi povídek ze souborů **„Někde mezi omegou a alfou“** a **„Pátý rozměr nekonečna.“** Věřím, že si každý čtenář najde svůj příběh.

Rozhovor poskytla **Dita Tábořská**, autorka zajímavých knih **„Malinka“** a **„Běsa.“** Působí již třetím rokem na Tchaj-wanu, a tak jsme nemluvili jen o literatuře.

„Emoce z psaní či vydání knihy jsou sice silné, ale je to ani ne polechtání oproti porodu či přijetí dítěte, oproti životu v blízkosti mého muže,“ říká Dita Tábořská.

Druhý rozhovor poskytla redaktorka nedávno vzniklého soboteckého nakladatelství **BRK Nikol Wolfová**, která se vyznala ke své lásce k literatuře (**„Mým snem je nikdy nepřestat psát“**), ale došlo i na sborník **„Adventní kalendář povídek na dlouhé zimní večery.“**

Tvorbu regionálních autorů zastupuje **Václav Teslík** básněmi **„Dlouhý volební sonet“** a **„Nic ani netušil.“**

Příjemné únorové dny s ČAJem přeje
Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č. 173, únor 2021, ročník XX

Vydáno 5. února 2021 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJe:

Libuše Šindlerová (*1957), bývalá učitelka základní školy a matka dvou synů, žije a pracuje v Hradci Králové. S pomyšlením na literární dráhu začala koketovat krátce po svých padesátých narozeninách. Její knížky však na policích knihoven nenajdete. Píše jen tak pro radost a svá dílka chová, jak sama říká, v samizdatových pružinkových vydáních, která opatřuje obrázky z díla svého manžela, malíře Jiřího Šindlera. Je členkou Střediska východočeských spisovatelů, což jí umožňuje publikovat alespoň v rámci bulletinu Kruh a také ve sbornících.

Ve svých povídkách si pohrává s vědeckofantastickými motivy, problémy v mezilidských vztazích i negativními výstupy současného vývoje lidstva. Svoji pozornost věnuje i úsměvným důsledkům soužití člověka se zvířaty nebo se vrací ke vzpomínkám z dětství a k moudrému životu svých předků. Píše také pohádky a příběhy o dětech a pro děti. Zvláštní kapitolu její tvorby pak tvoří básnické sbírky a politické fejetony.

Z TVORBY LIBUŠE ŠINDLEROVÉ

Dírou v plotě do krajiny po babičce

V rovinách Polabí, schoulená v náručí první vlnky Orlických hor (anebo poslední), jak ovečka pase se má rodná víska. Existuje tu i pro mě, a dokonce ve třech rovinách, tak jako malba, jež skrývá pod svojí slupkou ještě jednu, a pod ní další, ještě starší. Vesnička pod nánosy času, vesnička v proudu změn.

Lidská paměť je zvláštní. Zachrání barevné obrazy tam, kde skutečnost vzala za své a není k nim ani ta fotografie. Každý strom a každý haltýrek, roubenka s plaňkovým plotem, všechno se obtiskne a zanechá stopu. Pozvu vás na malou procházku a uvidíte... Dala bych nevím co za to, vidět teď do vašich hlav! Jaká zákoutí se v nich zachovala?

Vnořte se se mnou do mělké doliny mezi poli se štíhlou věžičkou kostela. Na obrtlíku křižovatky vám promítnu snímky známé i zaniklé lety. Hospoda, obchůdky, stará škola...Kdo ještě ví, že se tu nacházel první transformátor a pod ním shrbená trafika? Že Strouha tu tekla strží v tunelu staletých lip? Že se tu v roubené pekárně pekl chleba?

Dejme se nejprve vzhůru kolem dolního „mlejna“. Namísto rybníka v okruží lip je tu dnes hřiště s límečkem javorů, ale shrbenéa stavení za ním se nezměnilo. Očima stoupáme ke kopci zvanému Havlínův a dále až k „Hlásňáku“, na kterém se kdysi dokonce lyžovalo.

Zatouláme se k hornímu mlýnu u velmi nepevné paty opukového lomu. S obdivem prodáme u trsu takzvaných „chaloupek“ a vyběhnem k lesu u Koliby. A pak hned obloukem zpátky přes pole k oběma rybníkům s čupřinou stříšek nad oblým čelem.

A zpátky teď pěkně po asfaltce, a až se znova otevře opona lesa, zastaví se nám dech! Z mlhy se noří devátá vlna Železných hor a jejich vlajková loď – hora Kunětická. A během sešupu špalírem suchých švestek naposled složíme hold svůdným oblínkám Hlásného kopce.

Jsmo zpátky u kostela a čeká nás cesta po proudu Strouhy. Vezmeme to po silnici? To sotva, jen jukneme, náves je rozhodně malebnější. Pořád ji vidím vlnit se meandry potoka v tunelu olší a vrb! S háječky švestek, s kvetoucí lípou a třešněmi, s hejnečky husí a slepic a drobotiny. Kdeže je tomu všemu konec!

A tady je naše chaloupka! Ve změti ovocných stromů, se stoletou hrušní a ořechem. S pohledem na Kuňku od plotu v rohu... Jak pěkné výpravy bývaly k ovocné aleji! A taky po stežníku.

Přehledka zvolna končí Už zbývá jen málo. Mineme bělouňké stavení cestičkou k rybníku Vančáku. Na co že myslí schýlená vrbiska nad jeho hladinou, o čem tu ševlí rákosíčko? A zdali se na mne ještě rozpomene? Skrz něj mi zamává vzdálený kostelík v celé své kráse a mezi ploty se vrátím a rozplynu v čase...

Rozpomněnka raná aneb blízké horizonty

Chci-li zodpovědně a pravdivě vést své vzpomínky milovanou krajinou, musím nevyhnutelně začít na naší zahradě. Byly doby, kdy byla nejen mou krajinou první a jedinou, ale doslova celým mým světem. Přestože až na pár stromů z ní už nezůstal kámen na kameni, vidím ji před očima jako včera, vznosnou, obrovskou, bez hranic v mých dětských očích, ba víc – to, co ji přesahovalo, bylo obsahem mých prvních snů!

Za plotem mohlo být všechno, přesněji řečeno všechno, co jsem znala z nespočetných pohádek, z nespočetných vyprávěnek. Ať už tam byly dračí sluje, či bezedný oceán, ať bylo nutné tam překonat cokoli – má zahrada byla oázou

klidu a bezpečí. Hlídal ji pes, arcit' na řetězu, a zpěvem ji rozechvíval sbor kosů i slepic, má první a jediná hudba, nepočítám-li rádio, jež v té době byla jen praskavá bedýnka někde v domě, kde jsem se prakticky nezdržovala.

Jak jen jsem mohla, vyrazela jsem na své dobrodružné expedice mezi švestky, hrušně a jabloně a pár keříků rybízu, do houštin janeb a spleti bezu, do statných rozsoch obřího ořechu. Nebo prostě jen na písek, jenž určitě nebyl určen k výstavbě hradů a tunelů, ale hyzdil dvorek z praktických důvodů – neboť tatínek stále něco budoval, stavěl a opravoval, a naše aktivity s tímto stavebním materiálem ani zvlášť nevítal. Zase jste mně to rozházely (vy holky), hudroval, když zametal písek zpátky na kupu a lopatou bořil ty křehké, pracné výsledky naší rané imaginace.

Ta hromada vrůstala do staré hrušky, jež byla vsazena krátce před stavbou chalupy, což bylo v roce 1923, jakožto domovní strom a taky symbol a památka úsilí mého prapradědečka. Je to zdokumentováno na rodinné fotografii i s tím strůmkem vpředu, zároveň je to i důkaz, že když tenkrát někdo stavěl, účastnila se toho celá rodina.

Hruška roste stále, pravidelně ožihláváná a zbytečná. Ožihlávají ji s železnou pravidelností elektrikáři se svou hydraulickou plošinou, protože prorůstá do drátů, vedených šikovně od štítu k štítu, a zbytečná proto, že se jedná o odrůdu horalku s mrňavými, nepoživatelnými plody. Pouze moje praprababička z nich čarovala křížaly a pak už nikdo. Z nich se dělala pracharanda – mletý posyp na ovocné knedlíky, jenže to vím z vyprávění, a ani nevím, jestli si to pamatuju dobře. Mám trochu chaos mezi těmi couračkami, kulajdami, kramfleky a nytykem...

Vždycky v září, k velké radosti mé matky, jež rodinné sídlo spravuje, začne hrušková kanonáda do zánovní střechy a každý den je dvorek pokryt hruškovou závějí. Dlouho končívala v žaludcích domácích zvířat ze statku odnaproti, ale nová generace (jejich chovatelů, pochopitelně) už o ně nestojí. Bůhvíčíím ty chudáčky krmí, asi granulemi, a tak hrušky vylepšují vlastnosti kompostu v zapadlém koutu zahrady.

Alestrom má metr v průměru a má takové zásluhy o šťastné dětství mé i mojích sestřičky, že jej bráním zuby nehty, i když vím, jak mé mamince ztrpčuje život a přiděluje práci každý rok.

Co hradů z písku jsme pod ní vytvořily, kolik teepee z lajntuchů a dek jsme o ni opřely, kolik špačcích árií si vyslechly, dokud tam otec přiděluval budku. Mohl si to dovolit, nikdy jsme neměli třešni, jinak by ho ta charita rychle přešla, počítám.

Bráním ji i přesto, že mi ukládala o život. Byla jsem ještě v kočárku, spinkala jsem právě pod ní – bylo to na očích a ve stínu, když mamka uslyšela jakési zvuky – lupání, škrábání a praskot. Nepodařilo se jí je rozklíčovat, a tak vrtíc hlavou mě odtáhla domů, stejně už jsem měla obědvat. Vtom se ulomila celá jedna větev (v době mého narození bylo už hrušce třicet dva let) a spadla

přesně na místo, kde stál můj šedý landaurek. To by bylo soustu pro Primu! A jen zázrakem se mi nic nestalo!

Ořech mi vzali, skoro všechny švestky, a když zahrada konečně přišla k třešni, tak i o tu třešeň mě připravili, ale hrušku nedám! Nějakou jistotu přece člověk mít musí!

A ještě k domu! Slepený z trámů letité hájenky, zasazených do dutých betonových kvádrů v rozích, se štítem z půlek cihel jak vlaštovčí hnízdo, to celé zatřené vápennou omítkou, byl v podstatě domovem z druhé ruky, ale prapradědeček k ní tím pádem přišel levně a snadno i na tehdejší poměry. Že dnes už normám nevyhovuje, je zcela zřejmé, ale dosud rozvírá útulnou náruč pro zbytky rodiny, porůznu rozptýlené.

Ke každé zahradě, a zcela samozřejmě, patří i plot. Tak jako vše by mělo mít svoje hranice, i plaňková ohrada byla propast mezi tady a tam, mezi naším a cizím, neznámým. Nejzajímavější čtvrtina hranice vedla těsně nad „strouhou“, tak nějak jako to dělá Dunaj na mapě mezi Slovenskem a Maďarskem, což náš manévrovací prostor obrovsky rozšířilo, neboť tím pádem začínala „cizina“ až někde na druhém břehu. Navíc, právě u nás vytvářel neregulovaný potok jakousi lagunu, úplně zakrytou klenbou větví. Tam jsme si stavěly hrádky, dokonce se tam dalo i bruslit! O kousek dál zbudovaly generace našich rodinných zahradníků dokonce přehradu, takové miniaturní Gabčíkovo – Nagymaros, která tvořila malý vodopádek a tůň přesně na výšku konve. Potom už začínal slunečný úsek, který si zabraly kachny a husy z celého okolí, včetně našich.

Vzpomínám na jednu nešťastnou slepici, které babičky podstrčily kachní vejce, a ona neprozřetelně vzala ten houfek na první procházku k vodě. Šňůrka žluťoučkových kachňátek spořádaně a v zástupu došla na břeh a vzápětí, poslušna volání rodu, se jedno po druhém sešouply po bříšku na hladinu. Asi tak, jako se v přístavech slavnostně spouštějí plachetnice... Chudáček kvočna litala po břehu, evidentně na mrtvici, a marně se snažila kdákáním sehnat pomoc a nebo přilákat „kukačky“ zpátky k sobě. Dnes by taková nosnice patrně trpěla těžkým posttraumatickým syndromem a do konce života nesnesla už ani vejce. Ale tenkrát byly i slepice úplně jinačí!

Náš břeh, vyztužený tunami popela, jež tři generace „ekologicky“ sypaly rovnou za plot, a obrostlý vrbami a černým bezem, skýtal nám úkryt i inspiraci a ponoukal nás k tisícům činností spojených s vodou, jílem a popelem zvlášť.

Velice pomalu a obezřetně jsem opouštěla známá místa a vydávala se za těmi novými. Taková věc ovšem trvá léta! Tak jak jsem rostla, pouštěla jsem se dál a dál, provázena věrnými souputníky – sestřičkou Leničkou a Ančou, holčičkou ze sousedního statku. Ten mi sloužil zároveň i jako jakási dekompresní komora pro mé nekonečné ponory do rodné krajiny. Tam jsem se otrkávala, tam jsem získávala své zkušenosti, ba i ostruhy i touhu po návratu

domů .

Na počátku byl vždy sen... A taky otázka – co je tam za tím něčím? Za plotem, za státovkou, za lesem? Je to tam lepší? Pestřejší a voňavější? Je tam ta zelenější tráva a větší jablka?

Myslím, že už v útlém věku jsem byla vyléčena z podobných nesmyslů, neboť skutečnost málokdy předčila mé sny, a já se ráda a pokorně zase vracela zpět, tam, kde jsem znala každé stéblo a hnízdo a každý kámen a strom.

Nejprve krátce pro majitelku kočky Šmouly (na vysvětlenou)

Není to tak dávno, co mě oslovilo Její Kočičí Veličenstvo s naléhavou žádostí o pomoc. Prý si jen tak pro sebe začalo drápat, ale nyní seznává, že záznamy jsou natolik obsažné, že by mu připadlo velmi nespravedlivé, neměly by spatřit světlo světa. Odmítlo ovšem jako naprosto pošetilou možnost zavěsit svou práci jen tak na internet a vyplýtvat své intelektuální bohatství do bezbřehého a pohříchu nevďečného moře virtuálního světa.

Taková nabídka se neodmítá! Souhlasila jsem bez váhání, neb má vlastní tvůrčí aktivita momentálně dlí na bodu mrazu, a ochotně jsem se ujala nabídnuté příležitosti. A tak vzniklo bohulibé dílko, celkem útlé rozsahem, ale duchem svěží, jež mapuje nejen zevrubně, ale zároveň velmi novátorsky (a nebojím se říci až humorně) dosud nepřilíš probádané pole soužití kočky a člověka.

Přečetla jsem pozorně svěřený rukopis Jejího Kočičího Veličenstva a hluboce smekla před Jeho fundovaným pohledem. A jelikož jsem dostatečně (Vámi) zásobována informacemi i z druhé strany, jsem přesvědčena, že se setká s Vaším bezvýhradným přijetím.

Zároveň dodávám, že nenesu tak úplně odpovědnost za soukromé názory Jejího Kočičího Veličenstva a omlouvám se za některé chyby a vady na kráse, jež přičítám poměrně šibeničnímu termínu, do něhož jsem byla vtlačena Jeho zcela pochopitelnou nedočkavostí a debutantskou ctižádostí.

Přijměte tedy výsledek, jenž vznikl snad šťastnou kombinací nezměrné fantazie a spisovatelské invence Jejího Kočičího Veličenstva a mé redaktorské a vydavatelské aktivity.

Na závěr si dovoluji upozornit, že jakákoli podobnost s lidmi či událostmi není vůbec náhodná, ba dalo by se říci, že hraničí až přímo se záměrem! Přejeme Vám obě příjemné chvíle nad našim deníkem.

Její Veličenstvo kočka Šmoula,
jakož i Její soukromý nakladatel Libuše Šindlerová

Pár mňouků na úvod

Lidi by nikdy neměli nechávat kočky doma samotné! To si napíšu na transparent, až doba nazraje a kočky vyjdou do ulic. A bude to válka, co válka – bude to revoluce! Obrovská vzpoura proti granulím a injekcím s otravnými antibiotiky a očkováním, proti kleštičkám na drápky, proti obojkům s rolníčkami i proti kastraci! Ne, neměli byste nás nechávat o samotě s našimi myšlenkami, natož o samotě s technikou! To předeseílám pro případ, že bych se časem musela zodpovídat z toho, co mám v úmyslu.

Aby bylo jasno – technika může za všechno! Zapnutá, pochopitelně. Když má jeden léta možnost sledovat člověka u toho nesmyslu, musí to na něm zanechat stopy! Musí! A tak to taky je.

Tak abyste věděli, budu si psát deník!!! Ne, lepší by bylo říci občasník, ale ten název by potom nebyl ono. Takový jako vypadlý z rytmu, nezdá se vám? Jenže já nemohu zachytit den po dni, ale budu psát jen podle toho, jak se dostanu k počítači. Zdánlivě to bývá často, ale jde taky o inspiraci, víme? Umělec, a zde já se tímto slavnostně prohlašuji první kočičí spisovatelkou, nemůže psát, jen jak se komu zrovna hodí. Musí tvořit v období tvůrčího rozmachu, což může být v noci, brzy ráno nebo ve tři odpoledne.

Není-li v té době po ruce nástroj schopný zaznamenat cenné myšlenky, je království literatury o mnoho ochuzeno. Není divu, že ji pak zahlcují povýtce jen díla tluchubů, schopných a ochotných plkat o ničem na pěti stech stránkách, a ještě za to požadovat honorář. Vím, co povídám, neboť moje drahá soupeřnice výše jmenovaným totálně propadla, a já to nesnáším. Když čte, je jako v transu, nic nevnímá, divoce listuje a oči jí dělají tik tak jako hodiny, co jsme je měli ve staré bytovce. Doslova mě ignoruje (až na letmé poznámky typu – Tohle si poslechni, to se ti bude líbit, a pak přečte nějakou slaboduchost, při které se chytám za hlavu), ignoruje moje potřeby i sám fakt, že bez mého svolení by se žádné takové nepřístojnosti dopouštět neměla.

Už si zvykla, že tu nechci návštěvy, už si zvykla spát jen na nejnutnějším úzkém proužku postele, dokonce shání v potu tváře granule, jež jediné toleruji ve své mističce, ale dvě věci jsem ji prostě neodnaučila. To hloupé čtení knížek a pak petardy. Nevím, jak je dělá ani proč, ale leze mi s tím na nervy. Že je to její práce, vyplývá z prosté úvahy, že kdyby ne, tak s tím něco udělá! Zní to logicky, ne?

K tomu připitomělému bouchání dochází naštěstí jen jednou, maximálně dvakrát do roka, tak to přežiju, ale knížky z ruky prakticky nepustí. A když pustí, sedne k bedně a ťuká a ťuká jako datel do souše. Tak ať se nediví, až zjistí, jak bravurně ovládám klávesnici a že jsem se Jí přes rameno naučila nejen číst, ale i psát! (No, přiznávám, že teď to krapet přeháním, jak jsem se nechala unést sebelítostí. Její úplně nejoblíbenější zábavou, přátelé, je spánek!)

Na rozdíl od papírových mluvků mou odměnou budiž pouze skromná

miska mléka, jakož i odporných granulí, o nichž se moje paní bůhvíproč domnívá, že jsou pro mou kondici nezbytné. Opak je pravdou, a mohu to dokázat velice jednoduše – jen musíte odtáhnout tu skříňku za miskou. Bléééé!

Myslím, že na úvod to zcela stačí a mohu přikročit k vlastní nelehké práci. Velkou nevýhodou je, že o základní koncepty svého díla, bohužel, jsem nenávratně přišla, když se moje paní neprozřetelně a nečekaně přestěhovala do téhle jeskyně, že to tak musím napsat. Donutila mě tak opustit nejen slušně nadstandartní příbytek, ale hlavně mé milované zápisky, po léta svědomitě ukládané do obložených i do stěn, do noh sedacího nábytku i do matrací, stejně jako do koberečů či na parapet přízemního okna – brány, již jsem procházela za vzrušujícím myším safari.

Tím si právě bolestivě uvědomuji, že spolu s mým pohnutým životopisem, vydrápaným po celém bytě, jsem pozbyla nejen možnosti vycházek, ale zároveň i nezanedbatelné statistiky ulovených a odevzdaných hlodavců! (A to, co mi nyní zbylo, je děsivý výhled z desátého poschodí a pocit želvy ve spárech obrovského dravce, jenž se mnou krouží nad krajinou, hledaje úporně místo, kde by se mnou praštil o skálu. (Neměla bych koukat na ZOOM, neměla!))

A proto radši sdílím lože, než bych pobývala na balkóně s motáním hlavy a hrůznými představami. Prostě kdyby Velký Kocour chtěl, abychom bydlely v oblacích, nedřel by se s přírodou! Někdy si přeji, aby si panička ustlala venku, když je na ty výšky taková zatížená, a mně by postel připadla bezezbytku. Pohříchu člověk je velice příjemným zdrojem tepla a taky jediný, kdo je nám schopen měnit píseček!

U všech ježibab! Nějak mě vytočilo, jak je se mnou manipulováno a co všechno si musím nechat líbit! Takže z toho plyne i moje narychlo spíchnutá zásada – nešetřit ve svých zápiscích nikoho a nic, a alespoň touto cestou pomstít napáchaná příkoří! Těšte se, pardálové! Ted' na chvílku přeruším psaní, protože jsem rozčilená. A když jsem rozčilená, musím se umýt. A když se myji, nemohu pochopitelně psát! Takže mě omluvte! Dělá to vždycky, když mě NĚKDO naštvě, když mám pochybnosti nebo když dělám drahoty. Ty dělám často, ježto nejsem žádný čokl, abych se furt lísala a dolezala za někým, kdo se myje jednou za den, nemá ani drápy a ječí nad myši!

Mytí je činnost, jež mě maximálně uklidňuje. Začínám tlamičkou a rovnám přitom fousky, také navštívím uši a objedu je pěkně dokola, pak přijdou na řadu boky, tlapky a břicho a nakonec zpracuju ocásek. Přitom všem si v žaludku skládám malinkatou hnusnou kuličku, kterou ve vhodný okamžik vyvrhnu na koberec. Pomáhá mi pěkně trávit a je to dobrá odvěta za blivajz granule!

Na záda si bohužel nedosáhnu, a to je jeden z důvodů, proč také setrvávám ve zjevně neperspektivním svazku. Panička si pochopitelně vymýšlí romány o tom, jak mi zachránila život a jak bez ní nemůžu být, ale pravda je taková, že

potřebuju udržovat čistoskvoucí hřebítek a že její systém hlazení je zatím jediný způsob, jak toho dosáhnout.

Tak, už mě to přešlo... Nenechám nějaké mruky házet mi klacky pod nohy. Takže vy všichni, kdo jste přijali fakt, že doba vymknuta z kloubů šílí a kočky ovládají pokročilé technologie, vy všichni, jimž přítomnost koček v podstatě vyhovuje, i vy všichni, kdo máte to štěstí sloužit našinci, si v klidu usedněte do křesílek nebo se svalte na postel a nechte si vypravovat, co všechno je možné v kraji mňoukavých hrdel, smaragdových očí, švihajících oháněk, vystřelovacích drápů i mechových tlapek.

Zde je kapitola nultá, v níž se krátce představím, abyste věděli, s kým máte co do činění, a pak už ten slíbený občasníček.

Zrcadlo budoucnosti

Místnost je nabitá k prasknutí. Lidé však vypadají jaksi vyplašeně. Prohlízejí si jeden druhého s nevyslovenou otázkou, tázavým zájmem i špetkou podezření. Kdybychom tuto scénu pojali jako stránku z komiksu, pak v bublině nad každou hlavou by tkvěly dvě věty: Co tu děláme? Jak jsme sem dostali?

Vážené dámy a pánové, ženský HLAS od řečnického pultu byl tak výrazný, že v myslích posluchačů okamžitě vyvstala přímo hmotná představa trupu a úst, jež by jej mohly obklopovat. Mohly, leč nečinily tak!

HLAS prostě vycházel z neexistujícího těla a nikoli z mikrofonu a svojí autoritativností je doslova přikoval k sedadlům. Již brzy uspokojím vaši zvědavost, odpověděl na jejich všudypřítomný dotaz. Víím, že jste poctivě trénovali, někteří většinu života, abyste unesli to, čeho se vám nyní dostane.

Za zády HLASU se rozvinul barevný monitor a ve chvíli se pokryl obrazem otáčející se zeměkoule. Točila se úplně normálně, jak byli zvyklí. Zatím jim tedy nic nehrozilo! HLAS se teď odmlčel a nijak nezasahoval do vzniklých debat. Navzdory tomu, že se nikdo s nikým neznal, šel sálem vzrušený šepot. Sdělovali si, odkud pocházejí, a hledali to místo na mapě.

Obraz se zvětšoval a mířil k Americe. Připadali si jako na padáku, rychle se blížili k zemi, ale nějak neměli kde přistát. Chyběly zelené plochy, chyběla patřičná města. Jen chuchvalce mlhy či smogu či co to bylo a země rozrytá krátery v hlíně a kamení. Na chvíli vzlétnou, tentokrát nad Afriku a zase snášejí k zemi. Obraz je tentýž – jen pustá a mrtvá zem!

Lidé se dívají nechápavě, někteří ztrácejí trpělivost, jiní doufají, že sní. Co to má znamenat? Co jim to ukazují? Kdo a jakým právem je tu drží a hlavně PROČ? Řekne jim to někdo laskavě?

Dámy a pánové, prosím o klid! HLAS teď zní o poznání smířlivěji. Právě jste nahlédli do roku 3057! Dostali jste k dispozici jeden z nejdokonalejších

objevů budoucnosti! Kameru schopnou posunu, a to nejen v prostoru, ale i v čase. Jakási sonda, kterou lze vyslat na kterékoli místo téhle země a zároveň do libovolné doby. Poskytnu příklad... HLAS dramaticky utichá a na obrazovce se rozzáří: MARSEILLE, 2063. Ulicí pádí rozlícený dav, bouchají nálože, všude je slyšet nárek a zoufalé úpění. Míjejí sutiny výstavných domů a blíží se k centru. Kolkolem hořící auta, občané města se tísní ve sklepních úkrytech, ulice se mění v bojiště, vlády se ujímá moderní lůza. Všude jen chaos, hlad a beznaděj!

HLAS se zase vmísí – je po krachu světových ekonomik, chápete, totální kolaps! Teď jde jen o jídlo, o vodu, o místo pro život. ZÁNIK ŘÍŠE EVROPSKÉ!!! Jsou tu však milióny dalších, těch, kteří dlouho hladověli, strádali nemocemi, kteří ucítili šanci! Evropu ovládl směnný obchod, lidé se uchylují na venkov. Tady lze přežít, zbývá jen málo k uloupení. Přesto však každým rokem zuří válka o úrodu...

Nový cíl, nový letopočet. HLAS suše konstatuje - o sto let později civilizace, tak jak ji známe, zaniká! Nevydrží nápor bídy, pandemií, nezvyklého stresu. Zpohodlnělé lidstvo nebude mít šanci.

Pak stačí dětská hra na vojáčky, neopatrná manipulace s jaderným arzenálem, či pouhá absence těch „rozumných“. Země jednoduše doslouží!

To není možné... přece nám nechcete namluvit, že tohle všechno je pravda!

HLAS povzdychne kamsi „přes rameno“ – vidíte, říkal jsem, tahleta zanedbněnost, tupá arogance, ten sklon nevěřit faktům... Znovu se rozburácí v plné síle – tohle všechno BUDE pravda, jestli nedokážete vyskočit z vyjetých kolejí!

Dámy a pánové, HLAS se k nim obrací s apelem více než naléhavým, tato kamera vidí logickou návaznost na dnešní den a nic na tom nezmění váš dětinský protest. Byli jste zkontaktováni a informováni. Je vás tu víc než dost. I vaše branže jsme pečlivě vybírali, to VY máte vliv ve svých rukou. Až se zas vrátíte domů a ke své práci, měli byste ji dělat JINAK!

Víme, jak těžce se změny k lepšímu prosazují! Víme, že všechno se změnit nedá. Ale i každé dobré slovo a každý správný krok pomůže odvrátit, co jste dnes viděli na vlastní oči! Koneckonců – tato kamera vám bude k dispozici, je to ta nejsnadnější kontrola. A my se určitě nevidíme naposledy!

Na vás je rozhodnutí, vy vybíráte cestu a osud pro příští pokolení!

V sále se zhasne, lidé usínají... a příští ráno bude vše zas jako obvykle.

Kdesi nad jejich hlavami se nesou HLASY a zvolna mizí ve volném prostoru. Ten první zní téměř mateřsky – co myslíš, až se probudíš, budou jiní? Druhý je zastřen skepsí - a proč by měli? Cožpak až doted' nečetli noviny, nedostávaly se k nim zprávy?

Možná že někteří... pár. Možná, že už je potkáváme. A možná by stačil jediný...

Stará dobrá archeologie

Bí se drží poblíž vzniklé jámy a lapá první reakce. Úvahy plné otazníků i smělé dohady se tlačí kolem v družném vlnění a Bí jako už tolikrát pocítí prudkou závrať ze SPOLEČNÉ empatie, ze SPOLEČNÉHO sdílení, jež na ni působí, chtělo by se říci, téměř BAREVNĚ. Už proto, že chvění, kolotavě budující konečný SPOLEČNÝ závěr, bere v potaz i JEJÍ mínění a JEJÍ výklad, ba co víc, nepohrdlo ani JEJÍ vskutku nepominutelnou archeologickou erudicí.

Její mysl se zavrtává do záhadného navrstvení a odkutává balastní obaly z předmětu, jenž vzbudil jejich pozornost. Telebagricky odstranila letitý nános horniny a prachu a tu dokonale lesklou a oble pravoúhlou VĚC ustavila pomocí kineziliftu několik metrů nad zemí.

Ostatní se shlukli v drobných závanec a zvědavě TO okukovali, širíce poplašené domněnky do nekonečného prostoru. Zet kroužil kolem Bí a snažil se jí vsugerovat jakousi zbabělou teorii, jež spočívala v navrácení TOHO do výkopu a okamžitým opuštěním místa. Nevěnovala mu pozornost, stejně jako Sou, která se naopak snažila prosadit myšlenku strukturální analýzy a rozebrat TO na součásti a posléze třeba do posledního atomu...

Ne, ta VĚC byla tak půvabná, tak hmotná, že si nedovedla představit, že by JÍ ublížili! Zejména hladká plocha obdélníku, podobná odloupnuté vrstvě asfaltu či sametově hebké tmě, ji dojala a okouzila.

Kromě toho obsahovala VĚC zvláštní kovovou bednu, opatřenou tlačítky. Bí pátrala v PAMĚTI, čím by TO mohla oživit. Rozpomínala se na různé druhy energií, sloužící v minulosti, a usilovně vyráběla PROUD, jenž by vzácný nález probral k životu.

Soustředí se přímo nadlidsky a kupodivu – krabice si začne prozpěvovat bzučivou fistulí. Bí ustálila TOK a ve chvíli se slepé zrcadélko zalilo šmolhou oblohy.

Dosud se opájela úspěchem i dokonalou imitací oblaků, když se ozval metalický hlas.

Vítá vás program OKNA! Řekněte, co chcete udělat!

Bí se zmohla na jedinou myšlenku – ukaž, co je v tobě! Krabička to nevzrušeně odmítla a hned přispěla radou: neznám tento příkaz, použijte příkaz „Spustit programy“! Bí bez odmluvy v duchu papouškuje povel a plocha s nonšalantním šarmem číšníka ve vyhlášeném restaurantu servíruje MENU.

Kolem přístroje se zvedl divý vír. To se tlačence otázek a dojmů vzdula silou příboje! Touha poznat, co podivný přístroj umí, je dovedla až k vážným neshodám. To se ale pouštěli na velmi tenký led. UNIVERZÁLNÍ MYSL to neviděla ráda a trestala tyto úlety HYPNOTICKOU VAZBOU, z níž bylo obtížné se vymanit, natož zařadit se ZPÁTKY! Podle stupně poklesku se takový VÝPADEK mohl protáhnout i na staletí a pak už nic nebylo stejné ani normální. Takzvané BLUDNÉ INTELIGENCE se tu hojně potloukaly a často

vyvolaly komunikační zmatky a nejednou i kolaps VĚDOMÍ. Bylo pak jen otázkou času a také jejich vykoupení, byly-li uspány navěky.

Bí požádá o klid a je jí vyhověno. Pak vybere z nabídky jednu, která ji zaujala. To NĚCO nese podtitulek „FILM“ a s tím se dosud ještě nesetkala.

Na obdélníku naskočila hlava. Rozhostilo se doslova hmatatelné zděšení. Hlava se vzdaluje a doplní ji trup. Vše kolem strne v nevýslovném úžasu. Bí s ostatními hledí omámeně a ví také, co vidí! To jsou OPRAVDOVÍ lidé! Vidí, jak se dotýkají, promlouvají ústy, chodí po zemi!

Tak je to pravda. Legendy šířené UNIVERZEM přece nelhaly! Kdysi dávno měli lidé těla... prsty... orgány! Všechna ta rčení – měl plné ruce práce, hlava se mu točila, ZABOLELO JE U SRDCE, vzal nohy na ramena – dnes užívané už jenom obrazně, případně s humorným podtextem, nabyla náhle bolestně hmotné podstaty.

Ano, lidstvo překročilo práh! Zbaveno materiální zátěže zachovalo při životě VĚDOMÍ! Naučilo se pracovat MYSLÍ. Telepatické a telekinetické schopnosti se rozvinuly v absolutní míře a umožnily život v nové podobě. Inteligence se uvolnila po VELIKÉ EXPLOZI, jež zahájila éru nové svobody.

A přece by teď Bí dala celou tu svou nesmrtelnou existenci za jedny ruce, jimiž by se chytla za ruce těch ostatních. Ani domyslet se neodváží, co to způsobí těm okolo.

Ukončit program! slyší se říkat jako zdálky a bezprostředně poté nařizuje okamžitou destrukci. Přístroj se rozložil na chemické elementy a vzápětí se rozplynul.

Bí však už nikdy nenabude přesvědčení, že lidstvo dosáhlo skutečně svého vrcholu!

Ze sbírek Někde mezi omegou a alfou a Pátý rozměr nekonečna

**„Emoce z psaní či vydání knihy jsou sice silné,
ale je to ani ne polechtání oproti porodu či přijetí dítěte,
oproti životu v blízkosti mého muže.“**

ROZHOVOR – DITA TÁBORSKÁ

Dita Tábořská (*1981) vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Pracovala externě pro Českou televizi a Český rozhlas, působila na politickém a tiskovém oddělení izraelského velvyslanectví a v roce 2009 vstoupila do služeb českého Ministerstva zahraničních věcí. V současnosti se věnuje ponejvíce své rodině. Román Malinka je její prvotina.

Zdroj : <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/autori/taborska-dita>

Její otec je PhDr. Zdeněk Salava (1941 - 2019), autor knížek pro děti (např. „Haf, haf, party – Tribun EU 2010, „Sloni v porcelánu“ - Tribun EU, 208 a dalších) se úspěšně účastnil naší literární soutěže Řehečská slepice, kde získal řadu ocenění.

- Právě od Vašeho tatínka bych začal náš rozhovor. Vypadá to, že ve Vašem případě jablko nepadlo daleko od stromu. Jak moc ovlivnilo Vaše psaní rodinné prostředí?

Takřka vůbec. Co se otce týká, tak ten nás opustil, když mi nebyly ani tři roky, a v raném dětství jsem s ním neměla žádný kontakt. Později sice ano, ale sporadický. Moje maminka a ani širší příbuzenstvo psavci rozhodně nejsou, spíše naopak.

- Byla jste už jako dítě vášnivou čtenářkou? Nebo jste si dokonce sama psala deníček?

Četla jsem skutečně hodně, hltala jsem všechno možné. Byla jsem to dítě, které zlobí mimo jiné tím, že si namísto spaní čte pod peřinou s baterkou. Takhle v temnotě to bylo foglarovské období, tolkienovské, a potom později jsem zase četla i za chůze na ulici a pořád do něčeho vrážela. Sice to bylo už za denního světla, převážně, ale oči jsem měla pořád stejně zarudlé. To bylo období ruských klasiků, Hrabala, Hemingwaye, Márqueze... semlela jsem to dost hala bala. A propracovala jsem se s klidem do stádia, kdy už čtu jen svým dětem, a teprve před čtyřicítkou objevuji Lindgrenovou, Lewise nebo Carrolla.

Naproti tomu na šuplíkové psaní mě nikdy neužilo a deník jsem si snad nepsala nikdy, alespoň co si pamatuji. Malinka byla má prvotina, doslova. Ovšem vždycky jsem psala dlouhé dopisy svým blízkým, a to i když jsem

žila v Česku, kousek od nich. Snad nikdy se mi nestalo, že bych dostala delší odpověď, než jaká byla má zpráva. Vlastně se za to trochu stydím a přála bych si mít dar stručnosti, protože to v jistém ohledu považuji za respekt ke čtenáři.

- Které knížky z dětství Vás doprovázejí do dneška?

Kniha, která mne asi nejvíce ovlivnila ve smyslu utkvění v paměti a návratu k ní, byl Tristram Shandy od Laurence Sterna, ovšem s tou jsem se poprvé setkala až na vysoké, takže to se úplně nedá nazývat dětstvím, jakkoli jsem byla tele. Z dětství se mi vybavuje snad jen jediná, kterou jsem si celý život pamatovala a nemohla se dočkat, až ji přečtu dětem. Vůbec se to však nesetkalo s pochopením. Nedivím se tomu – ono, Mecháček a jeho kamarádi od estonského autora Eno Rauda je opravdu dost bizarní dílko a z dnešního pohledu moc nerozumím tomu, čím mne to vlastně tehdy tak oslovilo.

- Román „Malinka“ je Vaší prvotinou? Musím říct, že velmi zdařilou, mě jako čtenáře zaujala. Jak dlouho kniha vznikala? Jak složité bylo její vydání?

Začala jsem psát v prosinci 2015 a kniha vyšla v září roku 2017. Psala jsem ji asi půl nebo tři čtvrtě roku a následně na ni samozřejmě dlouho pracovala s redaktorkou Olgou Trávníčkovou. Vydání složité nebylo vůbec – zkusila jsem poslat text do Hostu a po třech nedělích jsem dostala zprávu, že kniha vyjde. Ovšem dnes už vím, že to bylo především veliké štěstí. Je spousta dobrých a skvělých textů, které takové štěstí nemají, z různých důvodů. A naopak dnešní optikou bych rozuměla tomu, kdyby Malinka zelenou nedostala. Mám ji samozřejmě ráda, stojím si za ní a patří ke mne, považuji ji za silnou knihu, ale zároveň za jalově napsanou. Jenže samozřejmě bez zkušenosti jejího a Běsina vydání bych k takovému nadhledu dospět nedokázala, takže rozhodně ničeho nelituji, naopak.

- Román „Běsa“ vlastně navazuje na Vaší prvotinu? Měla jste v hlavě obě knížky současně nebo „Běsa“ byla pokračováním po úspěšné první knížce?

Aniž bych od počátku věděla, že budu psát záhy Běsu, vlastně jsem ten příběh nosila už při psaní Malinky v hlavě. A je to logické – motivace vašich postav musejí mít široké kořeny, abyste jim jako autor vůbec mohli porozumět. Běsu jsem začala psát v den, kdy jsem text Malinky odeslala do nakladatelství, bylo to mimovolné vyústění, původně vlastně takové zchlazení z Malinky, které se ale postupně také rozhořovalo.

- Zjednodušeně řečeno v obou knihách hlavní hrdinové, spíše hrdinky, řeší otázky biologických rodičů, náhradních rodin a vzájemnými vztahy postav, jejichž početí a porod je zahalen tajemstvím. Jak jste se k tomuto tématu dostala?

Tématu náhradní rodinné péče ve všech jejích souvislostech se věnuji dlouhodobě. Sama jsem vedle biologického mateřství také pěstounka. Knihy nejsou příběhem mé rodiny, ale roky setkávání se s mnoha adoptivními a pěstounskými rodinami, které známe, jim jistě daly impuls.

- V románu „Běsa“ mě zaujala ukrajinská stopa. Líčíte osud ukrajinských dělníků v Čechách. Podle mého názoru velmi výstižně. Jak jste poznávala toto prostředí, abyste o něm mohla přesvědčivě napsat?

Při své práci jsem působila mimo jiné také jaké konzulka v Mongolsku, kde jsem se zabývala dominantně vízovou problematikou. Bylo to náročné, nejen pracovně, ale také emočně. Vyslechla jsem řadu příběhů z mnoha pohledů, nejen těch od samotných mongolských dělníků, ale i od jejich rodin, které čekají na jejich výdělky, českých zaměstnavatelů, těch poctivých, i těch vykořisťujících, soudních tlumočnicků, advokátů, lidskoprávních pracovníků například z organizace IOM, pracovníků cizinecké policie a v neposlední řadě i lékařů, u kterých některé smutné příběhy končí. Nelze tak docela stavět rovnítko mezi ukrajinskou a mongolskou komunitu pracovníků v dělnických profesích u nás – Ukrajinci jsou samozřejmě etablovanější, nečelí takové jazykové bariéře a takovému kulturnímu šoku a i jejich původní domovské zázemí má jiná očekávání, nicméně styčné plochy se jistě najdou.

Konkrétně Bohemčany, což je zase jiný a velmi specifický příběh původní české komunity na Ukrajině, mi rozkryli přátelé, sami původem z Bohemky.

- Originální je epilog - „ručně“ psaný deník Běly Vránové, který se její dceři po různých peripetiích dostává ke čtení. Myslím si, že je to silné místo knihy. Jak vznikl nápad na tuto netradiční část knihy?

Když jsem se dostala ke čtení obdobného skutečného deníku z léčby, bylo to pro mne skutečně oči otevírající. Ani roky poslouchání odborníků, čtení publikací či dokonce hovorů s lidmi, kteří léčbou prošli, mi nedaly tolik porozumění tomu, o jak lítý a nevyrovnaný boj vlastně jde. Porozumění je silné slovo, spíše šlo o náhlý a až intuitivní vhled. Bylo mi jasné, že tak silnou zprávu prostě okecat nejde. Hodně jsem se tím skutečným deníkem inspirovala, samozřejmě se souhlasem jejich autora, a některé pasáže –

zejména poznámky terapeutů či vtipy – jsou převzaté.

- Chystáte nějakou novou knihu? Případně na jaké téma byste se chtěla zaměřit tentokrát?

Knihy je napsaná. Téma musí definovat někdo jiný – nerada interpretuji vlastní knihy, ale náhradní rodinná péče to do zajista není.

- Určitě hodně čtete, které knihy současných autorek a autorů byste čtenářům doporučila?

Jak už jsem uvedla, beletrii pro dospělé aktuálně nečtu vůbec. Naposledy to bylo na mateřské, ale zaujalo mne málo. Nadšená jsem byla z Jezera od Biancy Bellové, to je opravdu úchvatně syrová báseň v próze, alespoň já to tak vnímám. Možná i tím, že jsem žila v Mongolsku, které mám procestované, jako i částečně Sibiř, mi byl obraz postsovětského prostoru blízký, ale i téma mužského dospívání mne zaujalo – ostatně, jsem matka tří synů. Aktuálně jsem si jistá, že skvělá bude Dlouhá trať od Viktorie Hanišové, i když jsem zatím četla jen tři povídky, ale jsou skvostné.

-Nepřipadá Vám, že v současné době jsou mnohem pilnější autorky ženy? Napadá mě řada knížek současných českých autorek, jen namátkou Mornštajnová, Bellová, Tučková atd. Mají ženy k současnému světu a životu více co říci než muži?

Tohle je otázka na literární vědce a sociology, nerada se pouštím do dojmologií. Nicméně nedávno jsem si z důvodu hovorů se zdejšími studenty češtiny dala tu práci a udělala si sama takovou neumělou statistiku, protože souborná data jsem za Českou republiku nenalezla. Počítala jsem vydané tituly deseti největších českých nakladatelství za poslední čtyři roky v oblasti české prózy z hlediska genderu autora a také procento ženských autorek u oceněných knih. Bohužel jsem nedokázala prozkoumat oblast kritiky, tedy poměr beletristických textů psaných ženami z hlediska pozornosti předních recenzních platforem. Nicméně tato má amatérská statistika ukazuje prakticky přesných padesát procent ve všech ohledech. Zdá se tedy, že pro Vaše tvrzení neexistují tvrdá data.

Beze sporu však platí, že ženy více čtou beletrii a také vášnivěji knihy nakupují, ale to je obecný jev, který se nevztahuje jen na Česko. Logická úvaha by byla, že ženy-čtenářky budou více vyhledávat texty od spisovatelek, než spisovatelů, ale to se také nezdá být pravdou. Naopak to ovšem podle některých výzkumů platí – muži-čtenáři preferují beletrii psanou spisovateli-muži.

U tematického zaměření u spisovatelek versus spisovatelů se neobejdeme bez podrobnějšího žánrového pohledu, ale odhlédneme-li od žánru sci-fi a zaměříme-li se na střední až artovou produkci – tedy vynecháme-li tzv. červenou knihovnu – neuspějeme dle mého soudu s vykreslením nějakých zřejmých kontur. Spisovatelé i spisovatelky zkrátka vnímají společnost v nejružnějších souvislostech a nastavují jí zrcadlo.

Sledování dlouhodobých trendů může být zajímavé, ale u konkrétních knih je vnímání jejich autorů zbytečné, může být zavádějící a snad je již překonané. Nezáleží na tom, jestli danou výpověď podává žena, muž, dítě, transgender člověk, nebinární člověk, nebo ufoun. Podstatné je, že to nemůže být robot.

- Žijeme v době „koronavirové.“ Není právě tato doba námětem pro románovou výpověď? Jak Vy a Vaše rodina prožíváte období karantén a dalších opatření?

Působím už třetím rokem na Tchaj-wanu, který proslul nekompromisním utnutím epidemie ihned v počátku. Vyjma února 2020 jsme se tak žádným omezujícím opatřením nemuseli přizpůsobovat, přičemž nošení roušek a zodpovědné chování za omezující už ani nepovažuji. V tomto směru máme tedy štěstí, protože si upřímně nedovedu představit, že bych měla naše tři řekněme živější chlapce dlouhodobě motivovat k distanční výuce. Jistě jsou výjimky – rodiny, kterým to naopak prospívá, ale já mám náš společný čas spojený jen s blbnutím, výlety, vymyšlením nesmyslu a hraním her i neher. Pro mnohé české rodiny to musí být opravdu limitní zkušenost, často devastující.

Fakt, že trávíme pandemické období na Tchaj-wanu, mi pomohl lépe nahlédnout některé kulturní rozdíly. Víte, často se píše, že by se Česko mělo od Tchaj-wanu poučit co do boje s virovou nákazou. Já to považuji za zjednodušení. Možná v něčem bychom se inspirovat mohli – třeba v některých funkčních aplikacích – nicméně z mého pohledu to nejzásadnější je zároveň nepřenosné. Tchaj-wan je především ostrov, který je možné více méně hermeticky uzavřít. Tchaj-wan měl také informace o situaci v pevninské Číně s velkým předstihem a reagoval už na konci roku 2019. Také metody, jakými nařizuje, vymáhá a postihuje dodržování karanténních opatření, jsou v Evropě nemyslitelné. Především se ale naplno projevila vysoká míra kolektivní odpovědnosti Tchajwanců, která je dána nábožensky i historicky – na Tchaj-wanu je naprosto nemyslitelné, aby kdokoli argumentoval vlastním prospěchem či pohodlím, když by tím mohl ohrozit ostatní, to by bylo vnímané jako osobní selhání a nikdo by pro to

neměl pochopení, tato diskuze se tu zkrátka vůbec nevede. Neříkám, že to je dobře nebo špatně, jen podotýkám, že to je společenské nastavení, které v tomto konkrétním případě hraje Tchaj-wanu do karet. Pro mne bylo sledování situace v Česku z tchajwanské perspektivy opravdu nově nasvícené.

- Pracovala jste externě pro Český rozhlas a Českou televizi. Co Vám tato spolupráce přinesla?

V Českém rozhlasu jsem pracovala jen chvíli, v Radiu Praha, v anglické redakci. Dalo mi to asi tak to, že můj tehdejší šéf mě s každým návrhem na reportáž posílal do háje. Když jsem napodesáté něco vypotila a nahrávala to ve studiu, přerušoval mne a znechuceně říkal, že se to nedá poslouchat, že mám sykavky a že z toho fakt nic nebude. Nejdřív jsem byla zpocená strachy, pak mě začal bolet žaludek kdykoli jsem se pohybovala v rajónu Vinohrad, následně jsem hystericky vypínala i nebohou Vltavu, když ji někde někdo poslouchal. A nakonec jsem jednoho dne odevzdala vstupní kartu překvapené paní na vrátnici a nikdy už šéfovi nezvedla telefon. Teď už Vltavu zase poslouchám.

V televizi to bylo o dost zásadnější. Pracovala jsem na seriálu Hraběnky jako asistentka režie, což je v normálštině podržtažka. Ovšem od začátku do konce, bylo to myslím necelé dva roky. Předtím jsem pracovala na více obdobných projektech, ale to byly většinou zahraniční produkce. Na Hraběnkách jsem se naučila hodně, především tvrdě pracovat, zvládat krizové situace, neskládat se a neremcat. Myslím, že z toho žiju dosud, protože to ve státní správě nejsou zrovna běžné předpoklady, i když nechci generalizovat, mám hodně opravdu velmi pracovitých kolegů.

- Jaké pochopení má pro Vaši literární tvorbu rodina? Dovedete si představit, že by třeba Vaše děti prožívaly všechny peripetie, které popisujete ve svých knihách? Čím je pro Vás rodina?

Upřímně řečeno, kromě mého muže a mé maminky si myslím, že nikdo z mé rodiny Malinku a Běsu ani nečetl, a i oni dva se omezují na „dobrý“ – „blbý“. Skutečně. Vůbec to není téma, snad nikdy se mne nikdo na mé knihy ani cokoli s nimi souvisejícího nezeptal. Vůbec mi to nevadí, chápu to, já se zase moc nezanímám pro jejich zahrádkářské úspěchy a oni to také respektují.

Nevím, jak odpovědět na otázku o váze rodiny, a vyhnout se patosu, to asi nedokážu a snad to ani nevadí. Moje mikrorodina, tedy můj muž a mé děti, jsou pro mne doslova vším. Všechno ostatní bych dokázala oželeť,

samozřejmě i psaní. Někdy říkám, že mé knihy jsou jako děti, které musím v pravý čas vypustit a nestát jim za zadkem, ale je to vlastně hloupý přírůstek, protože se to vůbec porovnávat nedá – emoce z psaní či vydání knihy jsou sice silné, ale je to ani ne polechtání oproti porodu či přijetí dítěte, oproti životu v blízkosti mého muže.

Naše širší rodiny jsou pro mne zásadní. Pomáhají nám, děti je milují a učí se díky nim názorově toleranci, protože naše rodiny rozhodně nejsou názorově homogenní, ale přesto to funguje. Vliv několika generací považuji za důležitý a já mám to štěstí, že mám ještě i babičku. Kluci jsou ve svém okruhu už jediní, co si alespoň občas užívají prababičku, která je navíc fit, pečce jim skvělé koláče a ve svých takřka sto letech si s nimi hází pneumatikami od jízdních kol a mastí s nimi karetní hru záchod. Mají velké štěstí a jsem si jistá, že o tom jednou budou vyprávět svým dětem.

- Měj jsem rád Vašeho tatínka, jeho veselé a hravé básničky. Jakou měl radost po vydání Vašich knih, když zjistil, že jste se potatila? A byl Vám přísným kritikem nebo moudrým rádcem?

Myslím, že jeden z podvědomých motorů, který mne hnál k psaní, byl i snaha zavděčit se svému otci – byla jsem si jistá, že z toho bude mít radost. Malinku prolistoval a přečetl si některé recenze. Na jeho reakci nikdy nezapomenu. Řekl mi: „To mě nepřekvapuje, že sis vybrala adopci, to je takový chytlavý téma.“ Běsu už jsem mu ani nenesla. Nevím, jestli měl radost a jestli to vnímal tak, že jsem se potatila, rozhodně mi nic takového neřekl. O nějakém otevřeném rozhovoru či dokonce radách nemůže vůbec být řeč vůbec – otec o svých dětech nikdy dobré mínění neměl a neztrácel s nimi čas.

- Na závěr neliterární otázka. Vstoupila jste do služeb Ministerstva zahraničních věcí. Lákají Vás dálky? Cestujete ráda? Kam byste se ráda podívala a kde se Vám zatím nejvíce líbilo?

Pravda je taková, že jsem více než čtvrtinu života strávila v zahraničí, a i když to neplatí úplně, asi bych mohla krátkodobě žít kdekoli, kde by to bylo bezpečné pro mé děti. Opravdu každý kout má svůj půvab a své neřesti. Na druhé straně si nedovedu představit se trvale usadit v zahraničí – pro mne je podstatné, že jsem Češka a jen v Česku se cítím opravdu doma, což je zvláštní a pro mne nedefinovatelný pocit. S mužem se shodujeme na tom, že musíme našim dětem dopřát podstatně dlouhou zkušenost dospívání v České republice, než se sami rozhodnou, jestli to i ony budou vnímat stejně a kde budou chtít žít.

Žila jsem v USA – a to v Alabamě a v New York City, ve Španělsku, v Mongolsku a na Tchaj-wanu, vedle Česka, samozřejmě, řazeno v časové posloupnosti. Nejvíce se mi líbilo v Alabamě, NYC, Španělsku, Mongolsku a na Tchaj-wanu, vedle Česka, samozřejmě. Řazeno obdobně.

- Úplně na konec: Znáte Jičín a Český ráj? Co byste řekla tomu, kdybychom Vás pozvali do Knihovny Václava Čtvrtka v Jičíně na besedu?

No samozřejmě, že znám, vždyť jsem zasloužilá skautka! Neřekla bych sice, že znám každý převis, ale hodně jich vypoaslechlo mé něžné chrápání. A knihovna Václava Čtvrtka zní jako ideální výprava za čtenářským dobrodružstvím. Většina pozvání na besedy končí na tom, že se do Česka vracím jen na červenec, což není zrovna atraktivní měsíc pro besedování, ale pokud se i v měsíci dlouhých nocí lákajících spíš na opékání buřtů sejde pár diskutérů, bude mi velkou ctí.

Děkuji za odpovědi

Václav

O KNIHÁCH DITY TÁBORSKÉ

V nakladatelství Host vydala autorka dvě knihy, které spolu úzce souvisí. V roce 2017 román „Malinka“ a o rok později „Běsa.“

Obě knihy se zabývají shodnými problémy. Hlavní hrdinové řeší otázky biologických rodičů, náhradních rodin a vzájemnými vztahy postav, jejichž početí a porod je zahalen tajemstvím.

„Malinka“ (nakladatelství Host, 2017)

V „Malince“ je hlavní hrdinkou dvaadvacetiletá Malka. Žije s adoptivními rodiči, kteří mají dva starší syny. Adoptivní matka Ina s manželem Jaromírem ji vychovali i přes řadu problémů. Jak Malka dospívá, snaží se pátrat do biologických rodičích. Sama vede neuspořádaný život, nakonec otěhotní, ale kdo je vlastně otcem očekávaného dítěte? Může jím být Roman, který se svojí manželkou, zubařkou Alicí, děti nemají, snaží se o adopci, takže Romanovo nemanželské dítě by mohlo řešit jejich situaci, ale jsou tady i další potencionální otcové. Nebudu prozrazovat všechno.

Román „Malinka“ vypráví příběh o různých formách rodičovství, zodpovědnosti, hledání otázek „odkud vlastně pocházíme.“

Myslím si, že jej dobře ilustrují následující krátké ukázky:

155 - „Já nemluvím o genech, mluvím o tom, že to dítě bude předpokládám vědět, že má divnej příběh a jinou mámu a tátu a že na to bude každý den myslet a že vám prostě nebude tak věřit.“

156 – Copak vy byste nechtěli poznat mámu, ať už byla jakákoliv?

„Běsa“ (nakladatelství Host, 2018)

Opět v tomto románu vystupuje Malinka jako dcera jedné z hlavních hrdinek dvojčat Běly a Sabiny. Jejich matka Majka neprožívá radostné manželství, právě naopak. Obě dcery prožijí období drogové závislosti, ale Běla nakonec sklouzává na šikmou plochu. Otěhotní a porodí dceru pod identitou své sestry Sabiny v naději, že ta se o dítě postará. Omylem dojde i k chybě ve jménu, kdy Běla chce, aby se holčička jmenovala Majka, ale adoptovaná holčička si nakonec ponese životem jméno Malka (viz odkaz na předchozí knihu).

Román je ještě ozvláštněn druhou dějovou linií. Kdy se z české vesnice na Ukrajině dostane do Čech Vitalij. S tím se setkává Běla, když je těhotná. Vitalij v naději, že pokud bude mít v Čechách dítě, snadněji získá povolení a doklady, přistupuje na hru otce dítěte. Tak se oba osudy spojují, ale nic není tak jednoduché. V knize je zajímavě vyličen osud ukrajinských dělníků v Čechách.

Jak Malka dospívá, pátrá po biologických rodičích. Je kontaktována Sabina, figurující v matrikách jako její matka, ale ta mateřství popírá. Právě Sabinino „trauma“ je jedním z nejzajímavějších úseků knihy, kdy se vyrovnává s tím, že se nepostarala o dceru své sestry, neřekla nic své matce.

Nebudu zase prozrazovat celý děj, jen sdělím, že nakonec se Malka setká i s ukrajinskou částí rodiny, která ale vlastně její rodinou není, stejně jako s babičkou Majkou, po které měla původně nést i jméno.

Jestliže bych měl nějak krátce román představit, tak je to příběh o hledání.

Obě knihy jsou silnou výpovědí o životě dětí s neznámým původem, ale i pohledem společnosti, adoptivní rodiny na ně. Autorce se podařilo napsat výborné romány a těším se na její další knihy.

Václav

Václav TESLÍK

DLOUHÝ VOLEBNÍ SONET

Já vím, že pod slupkou je něco,
a za zdí možná pijí rum.
Však občane, snad, pokud je co
- k snědku, pak nechme kosti
psům.

A na nich nechme trochu masa,
aby i psi si užili,
vždyť přece dobře slouží masa
těm, kdo prostředky sdružili.

Ať klidně štěká, kousnout bojí
se, neboť přeci dobře ví,
že máme na vše metr dvojí,

a po ráně se rány hojí.
Dlouho, dlouho se strízliví.
Když v opojení cinkáš klíči

z děr vyženeš i vetché pecky.
Jdou s tebou, zvoní petrklíči,
vtom opravují staré necky,
neb myslí: Budou prasata

tučná a velká jako voli.
Žel, zas jim zbyde lopata,
zlý tunelář je pěkně holí,
a šeptá: Milá holátka,

jak cinkala jste - nahlas! S vepři
čekáte načpak u žlabu,
vždyť neumíte vejít ve při,
tedy vás pěkně okradu.

Ne, vy - má milá holátka,
už k volbám časem nepůjdete,
neb vepřík líně leží v hnoji

a čeká jenom na repete
a o žrádlo se jenom bojí.
A ten kdo volí? Ať se plete.

.....
A tak nám zrají pohledy:
Jeden - že vše je přeci marno,
a snad mi hodí do žlabu.
Druhý nebere ohledy

a hraje s prvním na babu.
Zaváže oči, řekne: Darmo
vést s tebou jinou lepší hru,
mohl bych přijít o výhru.

A zdá se, že nám trochu schází
ten třetí pohled, který zná:
Pohodlí prohru doprovází!

Většina se k ní nepřizná.
Dnes chlapče nevolíš? Zlo volí.
Ty stojíš v řadě jako kůl.

Zlý politik nám špek už solí.
Skočím mu na něj! Nejsem vůl?
A byť by tolik někdy zkazil,
stačí když řekne: S vámi jsem!

Slib nezarmoutí - masu zmrazil
a do mrazáku gest ji vrazil.
Milence šeptá: Jen si vem.
Pak k večeri si pěkně dá

maso z mas, jimiž pohrdá,
a koření si na ně sype
dle libosti, je spokojen.

Mdlá láska pod peřinou sípe:
Covid jen, krize, jen zlý sen?
Sen bývá v líčku růžový!

.....

Už dost napsáno! (Končím tedy?)
- Zpod brýlí mžourá růžový
pohled a míchá prudké jedy,
sladce naivku osloví:

My jsme vám štěstí zařídili!
Co proti nám je vlastně Bůh?
Nic! - ani není. Náš druh sílí,
a naším Bohem - kdo je? Dluh!

(Za oponou se pomalu šikuje
Smích):

Co naplat - potrefený k smíchu
je, otevřu si demižón,
mok zvolna válím na jazyku,

zapálím sirku, pro kanón
pošlu přítele, pro doutnáky,
vytáčím číslo: Funebráky.

upraveno pro rok 2020 - ∞

NIC ANI NETUŠIL

Řekl mi, že ho vždy lákalo
vědět, co se skrývá za kopcem,
a tak tam spěchal.
Domníval se, že mne tím oslní,
tím, jak je zvědavý.

Odpověděl jsem mu,
že mám rád taky turistiku.
Ale uvnitř sebe jsem
už sbíral síly pro svět,
který mám přímo
před očima.

Aby mi neunikla tvář,
která se odráží v zrcátku
mýdlové bubliny,
kterou právě uvolnil bublifuk
dechtem děcka.
Tvář barev, tvář duhového světa,

tříšť paprsků poletujících vzduchem
na malebné lehké kouli
dokud ji nezničí
náraz komára
i se svým stínem.

Před stromem jsem se cítil
tak zvědavý, když se stal svědkem
celého století a hnízd, ve kterých
praskala skořápka a už
se objevil zobáček malého datla.

A já šel pod tím stromem,
a říkám upřímně,
že jsem nic ani netušil
o kráse zrození v temnotě
dutiny toho stromu.

Kozojedy 29.12.2020

„Mým snem je nikdy nepřestat psát!“

ROZHOVOR – NIKOL WOLFOVÁ

V roce 2020 vzniklo v Sobotce nakladatelství BRK. Spoluzakladatelkou je Nikol Wolfová. Na stránkách nakladatelství se o ní můžete dozvědět, že Nikol Wolfová se narodila v roce 1991 v Havlíčkově Brodě. Dětství a dospívání prožila v malém městě na Vysočině, ve Světlé nad Sázavou.

V roce 2010 odmaturovala na OAHSHB v Havlíčkově Brodě, obor hotelnictví a turismus. Oboru se nikdy intenzivněji nevěnovala. Už v útlém věku ráda četla, vymýšlela a sepisovala různé příběhy, ale až od roku 2010 se začala psaní věnovat více a jezdit na konzultace k paní Jiřině Tejkalové. Se svým debutem „Ti předurčení“ přišla v roce 2019. Další část příběhu vyšla v létě 2020.

V současné době žije a pracuje v Praze. Kromě pracovních povinností se věnuje dalším projektům, např. volnočasovému festivalu WoodSlack, který s Tomášem Blažkem založili v roce 2015. Pomáhá spolupřátelům další slacklinové akce a jiné volnočasové aktivity. (Zdroj <https://www.nakladatelstvibrk.cz/o-nas/>).

V létě vyhlásilo nakladatelství soutěž na povídky s námětem dlouhých zimních večerů. Nakonec vybralo 24 povídek a na vánoční trh připravilo publikaci „Adventní kalendář povídek na dlouhé zimní večery.“

- Jak se zrodila myšlenka na vznik nového nakladatelství? Kdo tvoří základ nakladatelství? Jak těžké byly počátky?

Myšlenka na zrod nového nakladatelství u mne přišla jako spousta jiných aktivit, kterým se věnuji – tedy spontánně. Jsem už ale zvyklá věci nechávat dozrávat a proto jsem si myšlenkou nakladatelství v hlavě pohrávala od začátku pandemie 2020. Hledala jsem způsob, jak celý nápad zpracovat a kým bych se chtěla obklopit. Vzhledem k tomu, že jsem prošla celým procesem vydání knihy „Ti předurčení“, věděla jsem, že bych byla ráda, aby se mnou do nakladatelství šli lidé, kteří mi bezelstně pomáhali i s mou prvotinou.

Základ tedy tvoří můj dlouholetý kamarád Jiří Kerner, který se rozhodl a šel se mnou do BRKu jako spoluzakladatel a jednatel. Vzal si se svou ženou do parády celou byrokracii ohledně vzniku firmy, webu a dalších nezbytných věcí kolem (já na tyhle papírové záležitosti moc nejsem).

Začátky právě díky Jirkovi a Simce byly vlastně velmi snadné, celý proces netrval od chvíle, kdy jsme řekli, že do toho jdeme více než měsíc.

- Jaké jsou Vaše cíle? Co nabízíte novým autorům, kteří by chtěli s vaším nakladatelstvím spolupracovat?

Cíle jasně stanovené nemáme. Nicméně bychom byli rádi, kdybychom pomohli pár českým autorům s jejich prvotinou ven. Rádi bychom fungovali jako záchytný bod, pokud autoři nevědí co dál, mají autorský blok a snaží se posunout. I proto jsme jako první věc v BRKu udělali soutěž, kde jsme dali autorům možnost dostat se do tištěného sborníku. Na rok 2021 plánujeme další soutěže. I když ne všechny budou končit tištěnou verzí knihy, doufáme, že autorům pomohou v jejich tvorbě.

Autorům, kteří by chtěli spolupracovat s naším nakladatelstvím, nenabízíme mnoho. Vše co děláme kolem a v BRKu se děje souběžně s naší hlavní pracovní činností a financí také rozhodně nemáme tolik, jako jiná nakladatelství. Nevyužíváme dotace ani granty. Proto např. i náklad na tištěnou knihu u nás prozatím nemůžeme přesáhnout 400-500 ks.

- Jak se zrodil nápad připravit a vydat v době koronavirové pandemie adventní kalendář povídek?

Jednoduše. Jirka na začátku roku 2020 zavelel, že je potřeba v rámci nakladatelství vydat knihu, jinak nebude mít projekt šanci přežít. Proto jsem zasedla jeden víkend a vymýšlela jak nejúčinněji spojit pomoc českým autorům, vydání knihy a náš čas. Logicky z toho vyšla soutěž, jejímž vyvrcholením bude sborník povídek.

- Jak velký byl zájem autorek a autorů? Museli jste některé povídky vyřadit?

Celkově do soutěže přišlo 116 povídek, nakonec jsme vyřadili tři povídky. Po celou dobu soutěže, jsem příspěvky kontrolovala a pokud autor přesáhl povolený rozsah, povídky jsem vracela a upozorňovala na přestřelený limit. Až na pár výjimek autoři rozsah upravili a nebyl důvod, pokud tak stihli učinit do daného termínu, povídku znovu nezařadit.

- Jaké povídky v knize převládají? Vážné nebo spíše humorně laděné?

Pokud bychom vzali v potaz, jaké převládali v celkovém počtu zaslaných povídek, tak to byly romantické/společenské povídky většinou zaměřené na důchodce. Z hlavy jsem schopná odhadnout, že to mohlo být k 50%.

Naším cílem ale od začátku bylo složit různorodou sbírku a to se nám doufám i podařilo

- Máte Vy osobně v knize příspěvek, který Vás nejvíce zaujal? Případně více příspěvků?

Zprvu jsem o tom přemýšlela, ale nakonec jsem se rozhodla, že by to nebylo z mého pohledu fěr.

Těch příspěvků bylo více. Hodně jsme například debatovali nad povídkou Ahoj já jsem Vincent, která je drzá, přímočará a nebere si servítky. Nicméně povídka má určitou nadstavbu, určitý vhled od života dnešního mileniála. Svobodného, mladého člověka, který nejvíc bojuje se sebou a s určitým materialismem.

- Kdo se podílel na grafické úpravě knihy?

Obálku jsem načmárala na papír já, graficky ji zpracoval náš grafik Filip Bitnar. S Filipem spolupracuji už dlouho (slacklinové akce) a mám s ním jen ty nejlepší zkušenosti.

Vnitřní sazbu obstarával náš Jirka.

- Komu je adventní kalendář především určen?

Každému kdo rád čte a nebojí se lehké nekorektnosti

- Co Vy a Vánoce? Jak je prožíváte? Jsou pro Vás spíše svátkem rodinného setkávání nebo mají křesťanský rozměr?

Vánoce jsem měla, mám a vždy budu mít spojené s rodinou

Máme rodinnou tradici, vždy se přibližně víkend před Štědrým dnem sejdem v širším kruhu v jedné naší oblíbené hospůdce na Vysočině, poobědváme, předáme si dárky, popijeme dobré víno, shrneme uplynulý rok – vyplníme naší rodinnou kroniku a v poklidu se každý rozjedeme následující den do svých domovů.

- Můžete nám představit dosavadní produkci nakladatelství?

V nakladatelství vyšel zatím jenom sborník (celý proces vydání knihy je časově náročný), ale plánujeme na rok 2021 další kousky. Budeme se snažit o třetí díl Předurčených (to samozřejmě nejvíc vázne na mě), máme rozečtené rukopisy dalších autorů a pokud vše časově zvládneme, tak třeba i další sborník.

- Vy sama jste autorkou. Co je pro Vás největší inspirací? Máte své literární vzory?

Jéje, těch je. Já jsem přelouskala už jako malá spoustu českých klasiků. Velký český vzor je Karel Čapek, není snad povídky, kterou bych od něj nemilovala. Dlouho jsem si ještě na prvním stupni četla stále dokola Babičku od paní Němcové, stejně tak Gabru a Málunku od paní Kutinové. Pak přišlo období fantastiky a sci-fi a s ním i zahraniční autoři, ale časem

jsem se vrátila opět k českým autorům. Z českých novodobých autorů mám velmi ráda Kateřinu Tučkovou, Viktorii Hanišovou ze zahraničních autorů si nenechám ujít žádnou z knih pana Deavra, ale že bych přímo měla vzor a chtěla psát nebo být slavná jako onen idol to asi ne. Cením si každého autora/spisovatele, který mi skrze své knihy předá své myšlenky.

- Připravujete nějaké další projekty? A co můžete nabídnout začínajícím autorům?

Začínajícím autorům můžeme nabídnout náš pohled na jeho dílo, pak záleží na každém, jak s tím naloží

Projekty chystáme, ale uvidíme, jak se vše vyvrbí konec roku 2020 byl hlavně pro mne velmi zlomový a musím znovu najet na nějaký stereotyp a najít dostatek času.

- Můžete nám blíže představit Váš volnočasový festival WoodSlack?

Jedná se o sportovně-kulturní festival, který pořádáme v mém rodném městě Světlá nad Sázavou. Cílem je vytvořit tak trochu jiný festival, který představí hlavně relativně nový sport slackline. Více se můžete dozvědět na fb stránkách nebo z videí na youtube, které točil opět náš skvělý Filip Bitnar. Bohužel kvůli Covidu jsme ho v roce 2020 museli zrušit, uvidíme co přinese rok 2021

- Jak Vy sama prožíváte letošní „covidový“ rok?

No, hekticky ale šťastně. Založili jsme BRK, dopsala jsem a vydala druhý díl Předurčených. Patřím k těm, kteří díky bohu nepřišli o zaměstnání, naopak práce bylo požehnaně a občas jsem nevěděla kam skočit dřív. Samozřejmě, že i ve strachu, mám kolem sebe svou rodinu a měla jsem strach, jak to všichni zvládneme. Ale je to rok 2021 a nějak jsme to zvládli.

- Přeji Vám hodně úspěchů v dalších aktivitách i vlastní tvorbě. Máte v literatuře nějaký sen nebo cíl, který byste chtěla dosáhnout?

Já Vám velmi děkuji za rozhovor a i Vám přeji za celé naše nakladatelství BRK mnoho literárních úspěchů.

Mým snem je nikdy nepřestat psát.